

אחד הימים הטובים ואחד הימים הרעים ובלבד שיכוון ליבו לשמים

הרב אביחי קצין
ראש בית המדרש "ראשית"
ורב קהילות ברעננה
וארגון קהלים

ספר ויקרא פותח בתיאור קורבנות העולה השונים. עולת הבהמה, עולת הצאן, עולת העוף ועולת המנחה. ברור שההוצאה הכספית של הקורבנות שונה. אין מחיר עולת הבהמה כעלותה של המנחה. ההבדל בהוצאה הכספית גורם לנו לחשוב שהקורבן האחד חשוב מחברו והמקריבו יקר יותר (תרתי משמע) לפני ריבונו של עולם. אולם חז"ל למדונו שלא כך הדבר. שכן בכל אחד מהקורבנות מופיע אותו ביטוי:

נאמר בעולת הבהמה: "אישה ריח ניחוח" (ויקרא א ט)
ונאמר בעולת העוף: "אישה ריח ניחוח" (ויקרא א יז)
ובמנחה: "אישה ריח ניחוח" (ויקרא ב ב)
ללמד שאחד מרבה ואחד ממעט ובלבד שיכוון אדם דעתו לשמיים.
(משנה מנחות יג יא)

הטור (אורח חיים סימן א') מסיק מדברי חז"ל אלו, מסקנה מעשית לעניין התפילה: "אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו בתחנוניו כי טוב מעט בכוונה מהרבות בהם שלא בכוונה". והביא את דבריו השלחן ערוך.

על קביעתם זו של חז"ל תמה הטורי – זהב (שם בסימן א'): "אי מיירי במרבה בכווני למה ישוה עם הממעט? אם קביעת השוויון היא בין שנים המתפללים או עובדים את ה' בכוונה, מדוע באמת הם שווים?! שניהם אמנם עשו בכוונה אך האחד הרבה? מדוע שלא תהא לו עדיפות?!"

הט"ז הסביר זאת על פי גמרא במסכת שבת (דף י') המספרת שרבי גער בכך שהוא מאריך בתפילה ובכך מעדיף "חיי שעה" (תפילה העוסקת בעניינים ארציים) לחיי עולם (לימוד תורה העוסק בדברים רוחניים).

רב המנונא השיב שאין סתירה "זמן תורה לחוד וזמן תפילה לחוד" ועל כך, אומר הט"ז, התכוונו חז"ל: "אחד המרבה" – ומאריך בתפילה גם על חשבון קיצור זמן הלימוד ו"אחד הממעט" – מתפלל בקיצור כדי להרבות בלימוד תורה. שניהם שווים, אם כוונתם לשם שמים.

בעל ה"שפת אמת" (ויקרא תרל"א) משיב אחרת. תוך שהוא מביא משל שהביא ר' שמחה בונים מפשיסחא: משל לשני סוחרים שנסעו לדרך. האחד הגיע מיד והשני התעכב והגיע לאחר זמן. לאחר שנשאל מה קרה? השיב: "מאחר שבאתי, מה שהיה היה". משמעות המשל היא שהעיקר הוא להגיע ליעד. מה היה אורכה של הדרך? לזה אין חשיבות. ולכן גם אצלנו "אחד המרבה ואחד הממעט" והסיבה אומר ה"שפת אמת": "...כי סוף הכל אחד שיתקרב להשי"ת". מכיוון שהעיקר שיהא הלב מכוון לאבינו שבשמים, אין זה משנה אם הדרך לשם היתה רבה או מעטה.

במקום אחר (ויקרא תרל"ו) נותן לכך ה"שפת אמת" משמעות נוספת:
"ובאמת נראה הפי' מרבה וממעט בענין ימי הטובה וימי הרעה כי התרבות המעשים טובים בעת פתיחות לב האדם. והתמעטות המעשים בימי הרעה שניהם בקנה אחד עולים".
חיי האדם, יש בהם ימים טובים ויש למרבה הצער ימים. הזמנים השונים יוצרים גם הבדלים בעבודת ה'. קל לו לאדם להרבות בעבודת ה' בימים טובים ואלו ימים רעים, טבעו של עולם הם שהם גורמים למיעוט בעבודת ה'.
ועל כך אומרים חז"ל "אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון ליבו לשמים

הימים הללו, ימי הקורונה, אינם ימים פשוטים. הם גורמים לנו לדאגות שונות. בריאותיות, כלכליות וגם נדמה שהם ממעטים אותנו מעבודת ה', מתפילה בציבור ועוד.
אולם מן הצד השני, מעולם לא היינו כל כך הרבה זמן עם משפחתנו. מסוגלים ללמוד עם ילדינו ולהרבות בעבודת ה'.

יהי רצון שנשכיל לנצל את הימים הלא פשוטים הללו להרבות בעבודת ה'.
נתפלל כולנו שיתקיים בנו "אבינו מלכנו מנע מגפה מנחלתך".